ชัยภูมิถวายอาศิรวาทนวมินทราชาธิราช ราชสดุดีเนื่องในวันฉัตรมงคล

วันเสาร์ที่ 5 พฤษภาคม 2555 เวลา 08.00 ณ ศาลาประชาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมินายชนะ นพสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ
นำหัวหน้าส่วนราชการ ทหาร ตำรวจ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ประชาชนชาวจังหวัดชัยภูมิ วางพานพุ่มเงิน-พุ่มทอง
ถวายราชสักการะเบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมถวายกล่าวถวายอาศิรวาทนวมินทรชาธิวาสราชดุดีเนื่องในวันฉัตรมงคล

วันฉัตรมงคล (อ่านว่า ฉัด-ตระ-มง-คล) มีความหมายตามพจนานุกรมว่า พระราชพิธี ฉลองพระเศวตฉัตร ทำในวันซึ่งตรงกับวันบรมราชาภิเษก
วันฉัตรมงคล เป็นวันที่รำลึกถึงพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี และราชอาณาจักรไทย
ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลราชสมบัติ
ต่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2489 และดำรงพระอิสริยยศเป็น
"สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช"เนื่องจากยังมิได้ทรงผ่านพระราชพิธีบรมราชาภิเษกก็เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาอยู่ ณ ทวีปยุโรป
จนกระทั่งทรงบรรลุนิติภาวะจึงได้เสด็จนิวัติประเทศไทย
ดังนั้นรัฐบาลไทยและพสกนิกรจึงได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมจัดงานพระราชพิธีฉลองพระเศวตฉัตร หรือรัฐพิธีฉัตรมงคล
หรืออาจเรียกว่าพระราชพิธีฉัตรมงคลซึ่งกระทำในวันบรมราชาภิเษก ถวายเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493
ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้นว่า "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม" ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พสกนิกรชาวไทยจึงได้ถือเอาวันที่ 5 พฤษภาคม ของทุกปีเป็นวันฉัตรมงคล
เพื่อน้อมรำลึกถึงวันสำคัญนี้ การจัดพระราชพิธีบรม ราชาภิเษกนั้น มีหลักฐานปรากฏในหลักศิลาจารึก
วัดศรีชุมของพญาลิไทว่าเริ่มต้นมาตั้งแต่ครั้งพ่อขุนผาเมืองได้อภิเษกพ่อขุนบางกลางหาวหรือ
พ่อขุนบางกลางท่าวให้เป็นผู้ปกครองเมืองสุโขทัยจากนั้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
ได้ทรงฟื้นฟูพระราชพิธีบรมราชาภิเษกให้ถูกต้องสมบูรณ์ โดยพระมหากษัตริย์ที่ยังมิได้ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จะไม่ใช้คำว่า "พระบาท"
นำหน้า "สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" และคำสั่งของพระองค์ก็ไม่เรียกว่า "พระบรมราชโองการ" และอีกประการหนึ่งคือ จะยังไม่มีการใช้ นพปฎลเศวตฉัตร
หรือฉัตร 9 ชั้น ก่อนหน้ารัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชพิธีฉัตรมงคลถือเป็นพิธีของเจ้าพนักงานในพระราชฐาน
ที่มีหน้าที่รักษาเครื่องราชูปโภคและพระทวารประตูวังได้จัดการสมโภชสังเวยเครื่องราชูปโภคที่ตนรักษาทุกปีในเดือนหก
และเป็นงานส่วนตัวไม่ถือเป็นงานหลวงจนกระทั่งสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์
ได้ทรงกระทำพิธีฉัตรมงคลขึ้นเป็นครั้งแรก ในวันบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2393 โดยมีพระราชดำริว่า
วันบรมราชาภิเษกเป็นมหามงคลสมัยที่ควรแก่การเฉลิมฉลองในประเทศที่มีพระเจ้าแผ่นดิน จึงถือให้วันนั้นเป็นวันนักขัตฤกษ์มงคลกาล
และควรที่จะมีการสมโภชพระมหาเศวตฉัตรให้เป็นสวัสดิมงคลแก่ราชสมบัติ แต่เนื่องจากเป็นธรรมเนียมใหม่ ยากต่อการเข้าใจ
อีกทั้งเผอิญที่วันบรมราชาภิเษกไปตรงกับวันสมโภชเครื่องราชูปโภคที่มีแต่เดิม
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงอธิบายว่าวันฉัตรมงคลเป็นวันสมโภชเครื่องราชูปโภค
จึงไม่มีใครติดใจสงสัยดังนั้นจึงได้มีพระราชดำริจัดงานพระราชกุศลพระราชทานชื่อว่า"ฉัตรมงคล" นี้ขึ้น
โดยได้มีการเฉลิมฉลองด้วยการนิมนต์พระสงฆ์มาสวดเจริญพุทธมนต์ ในวันขึ้น 13 ค่ำเดือน 6
รุ่งขึ้นมีการถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท และพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ด้วยเหตุนี้จึงถือว่าการเฉลิมฉลองพระราชพิธีฉัตรมงคล
เริ่มมีในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นครั้งแรกต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 วันบรมราชาภิเษกตรงกับเดือน 12จึงโปรดเกล้าฯ
ให้จัดงานฉัตรมงคลในเดือน 12 แต่ไม่ได้รับการยินยอม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
จึงทรงแก้ไขด้วยการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยตราจุลจอมเกล้าสำหรับตระกูลขึ้น ให้มีพระราชทานตรานี้ตรงกับวันคล้ายบรมราชาภิเษก
ท่านผู้หลักผู้ใหญ่จึงยินยอมให้เลื่อนงานฉัตรมงคลมาตรงกับวันบรมราชาภิเษก แต่ยังให้รักษาประเพณีสมโภชเครื่องราชูปโภคอยู่ตามเดิม
รูปแบบงานวันฉัตรมงคลจึงเป็นเช่นนี้จนถึงปัจจุบัน

ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงาน 3 วัน นั่นคือวันแรก ตรงกับวันที่ 3 พฤษภาคม
เป็นงานพระราชกุศลทักษิณานุประทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย เพื่ออุทิศส่วนกุศลถวายแด่พระบรมราชบุพการี เป็นพิธีสงฆ์สดับกรณ์
พระบรมอัฐิสมเด็จสวดพระพุทธมนต์แล้วพระราชาคณะถวายพระธรรมเทศนา ซึ่งในวันนี้ได้เพิ่มพระราชพิธีตรึงหมุดธงชัยเฉลิมพล
ที่จะพระราชทานแก่หน่วยทหารบางหน่วยเข้าไว้ด้วยวันที่ 4 พฤษภาคม เป็นวันเริ่มพระราชพิธีฉัตรมงคล เจ้าพนักงานจะได้อัญเชิญเครื่องราชกกุธภัณฑ์
ขึ้นประดิษฐานบนแท่นใต้พระมหาปฏลเศวตฉัตร พระครูหัวหน้าพราหมณ์อ่านประกาศพระราชพิธีฉัตรมงคลแล้วทรงสดับพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์
เวลาเที่ยง ทหารบก ทหารเรือ จะยิงปืนใหญ่เฉลิมพระเกียรติฝ่ายละ 21 นัด ส่วนวันที่ 5 พฤษภาคม ซึ่งเป็นวันฉัตรมงคล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินไปถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ ทรงบูชาเครื่องกกุธภัณฑ์ พราหมณ์เบิกแว่นเวียนเทียนสมโภชพระมหาเศวตฉัตรและราชกกุธภัณฑ์
ตอนเย็นพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าแก่ผู้ที่มีความดีความชอบแล้วเสด็จนมัสการพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร
และถวายบังคมพระบรมรูปสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า
ที่ปราสาทพระเทพบิดรทั้ง
นี้ในวันฉัตรมงคลสำนักพระราชวังได้เปิดปราสาทหลายแห่งให้ประชาชนได้เข้าชมและถวายบังคมอีกด้วยกิจกรรมที่ควรปฏิบัติในวันฉัตรมงคล
ประดับธงชาติตามอาคารบ้านเรือนและสถานที่ราชการร่วมทำบุญตักบาตร ประกอบพิธีทางศาสนา เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล
น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยพร้อมเพรียงกันกล่าวคำถวายอาศิรวาทราชสดุดี ถวายชัยมงคลให้ทรงพระเกษมสำราญ
ทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนานเป็นมหามิ่งขวัญแก่พสกนิกรชาวไทยไปชั่วกาลยืงยืนนาน

เมื่อวันฉัตรมงคลเวียนมาบรรจบครบรอบอีกหนึ่งคราว ในวันที่ 5 พฤษภาคม พสกนิกรชาวไทยทั้งหลาย
จึงควรระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
ซึ่งได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจอันมีคุณอนันต์แก่ปวงชนชาวไทยอย่างหาที่สุด มิได้

ภาพโดย : พฤกษ์ ข่าวโดย : โดโด้